

Lý thuyết Lịch Sử 10 Bài 19**I. CÁC CUỘC KHÁNG CHIẾN CHỐNG QUÂN XÂM LƯỢC TỐNG****1. Kháng chiến chống Tống thời Tiền Lê**

- Năm 980 nhân lúc triều đình nhà Đinh gặp khó khăn, vua Tống cử quân sang xâm lược nước ta.
- Trước tình hình đó Thái hậu họ Dương và triều đình nhà Đinh đã tôn Lê Hoàn làm vua để lãnh đạo kháng chiến.
- Năm 981 quân dân Đại Cồ Việt chiến đấu anh dũng, thắng lớn nhanh chóng ở vùng Đông Bắc khiến vua Tống không dám nghĩ đến việc xâm lược Đại Việt, củng cố vững chắc nền độc lập.

2. Kháng chiến chống Tống thời Lý (1075 - 1077)

- Thập kỷ 70 của thế kỷ XI nhà Tống âm mưu xâm lược Đại Việt, đồng thời tích cực chuẩn bị cho cuộc xâm lược.
- Trước âm mưu xâm lược của quân Tống, nhà Lý đã tổ chức kháng chiến.
- + Giai đoạn 1: Lý Thường Kiệt tổ chức thực hiện chiến lược "tiên phát chế nhân" đem quân đánh trước chặn thế mạnh của giặc.
- Năm 1075 Thái Úy Lý Thường Kiệt đã kết hợp quân triều đình cùng các dân tộc miền núi đánh sang đất Tống, Châu Khâm, Châu Liêm, Ung Châu, sau đó rút về phòng thủ.
- + Giai đoạn 2: Chủ động lui về phòng thủ đợi giặc.
- Năm 1077 ba mươi vạn quân Tống kéo sang bờ bắc của sông Như Nguyệt, cuộc kháng chiến hoàn toàn thắng lợi, ta chủ động giảng hòa và kết thúc chiến tranh.

Lý thuyết Lịch Sử 10 Bài 19: Những cuộc kháng chiến chống ngoại xâm ở các thế kỉ X-XV | Lý thuyết Lịch Sử lớp 10 đầy đủ nhất
Lược đồ đường tiến công thành Ung Châu của Lý Thường Kiệt 1075 (mũi tên

màu đỏ),quân Tống 1077 (Mũi tên màu xanh)

Lý thuyết Lịch Sử 10 Bài 19: Những cuộc kháng chiến chống ngoại xâm ở các thế kỉ X-XV | Lý thuyết Lịch Sử lớp 10 đầy đủ nhất
1|Lược đồ trận chiến tại phòng tuyến sông Như Nguyệt

II. KHÁNG CHIẾN CHỐNG XÂM LƯỢC MÔNG - NGUYÊN THỜI TRẦN (THẾ KỶ XIII)

- Năm 1258 - 1288 quân Mông - Nguyên 3 lần xâm lược nước ta. Giặc rất mạnh và hung bạo.

- Các vua Trần cùng nhà quân sự Trần Quốc Tuấn đã lãnh đạo nhân dân cả nước quyết tâm đánh giặc giữ nước.

- Những thắng lợi tiêu biểu: Đông Bộ Đầu, Hàm Tử, Chương Dương, Vạn Kiếp, Bạch Đằng.

+ Lần 1: Đông Bộ Đầu (bên sông Hồng từ dốc Hàng Than đến dốc Hóc Mai Ba Đình - Hà Nội).

+ Lần 2: Đẩy lùi quân xâm lược năm 1285.

Tiêu biểu nhất là trận Bạch Đằng năm 1288 đề bệp ý chí xâm lược của quân Mông - Nguyên bảo vệ vững chắc độc lập dân tộc.

+ Nhà Trần có vua hiền, tướng tài, triều đình quyết tâm đoàn kết nội bộ và đoàn kết nhân dân chống xâm lược.

+ Nhà Trần vốn được lòng dân bởi những chính sách kinh tế của mình & nhân dân đoàn kết xung quanh triều đình vững mệnh kháng chiến.

Lý thuyết Lịch Sử 10 Bài 19: Những cuộc kháng chiến chống ngoại xâm ở các thế kỉ X-XV | Lý thuyết Lịch Sử lớp 10 đầy đủ nhất
Bạch Đằng năm 1288

Lý thuyết Lịch Sử 10 Bài 19: Những cuộc kháng chiến chống ngoại xâm ở các thế kỉ X-XV | Lý thuyết Lịch Sử lớp 10 đầy đủ nhất
Lược đồ khởi nghĩa Lam Sơn

III. PHONG TRÀO ĐẤU TRANH CHỐNG QUÂN XÂM LƯỢC MINH VÀ KHỞI NGHĨA LAM SƠN

- Năm 1407 cuộc kháng chiến chống quân Minh của nhà Hồ thất bại, nước ta rơi vào ách thống trị của nhà Minh.

- Năm 1418: Khởi nghĩa Lam Sơn bùng nổ do Lê Lợi - Nguyễn Trãi lãnh đạo.

- Thắng lợi tiêu biểu:

+ Cuộc khởi nghĩa bắt đầu từ Lam Sơn (Thanh Hóa) được sự hưởng ứng của nhân dân vùng giải phóng cánh mở rộng từ Thanh Hóa vào Nam.

+ Chiến thắng Tốt Động, đẩy quân Minh vào thế bị động.

+ Chiến thắng Chi Lăng - Xương Giang đập tan 10 vạn quân cứu viện khiến giặc cùng quần tháo chạy về nước.

- Đặc điểm:

+ Từ một cuộc chiến tranh ở địa phương phát triển thành cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc.

- + Suốt từ đầu đến cuối cuộc khởi nghĩa tư tưởng nhân nghĩa được đề cao.
- + Có đại bản doanh, căn cứ địa.

Hãy cho biết nguyên nhân thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Tống thời Tiền Lê

Trả lời câu hỏi trang 96 sgk Lịch Sử 10:

- Sự lãnh đạo, chỉ huy của Lê Hoàn
- Ý chí quyết tâm chiến đấu bảo vệ nền độc lập dân tộc của quân và dân ta.

Phân tích ý nghĩa của bài thơ Nam quốc Sơn Hà

Trả lời câu hỏi trang 97 sgk Lịch Sử 10:

- Là đòn đánh tinh thần làm cho địch hoang mang lo sợ.
- Kích lệ tinh thần chiến đấu của nhân ta. Khẳng định chủ quyền dân tộc và chứng minh tính chính nghĩa của cuộc kháng chiến của quân và dân ta.

Nêu ý nghĩa lời hịch nói trên của Trần Hưng Đạo

Trả lời câu 1 Lịch Sử 10 Bài 19 trang 99:

Trả lời:

- Thể hiện lòng căm thù giặc sâu sắc
- Ý chí quyết tâm kháng chiến của quân và dân Đại Việt.

Tại sao nhân dân thời Trần sẵn sàng đoàn kết với triều đình chống giặc giữ nước?

Trả lời câu 2 Lịch Sử 10 Bài 19 trang 99:

- Giặc Mông – Nguyên quá mạnh, vì vậy cần đoàn kết đấu tranh để bảo vệ nền độc lập dân tộc.
- Nhà Trần lúc đó được lòng dân.
- Tình đoàn kết dân tộc và ý chí quyết tâm của quân dân cả nước.

Nêu một vài đặc điểm của khởi nghĩa Lam Sơn. So sánh với các cuộc kháng chiến thời Lý, Trần

Trả lời câu 3 Lịch Sử 10 Bài 19 trang 99:

- Đặc điểm:

- + Từ một cuộc chiến tranh ở địa phương phát triển thành cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc
- + Suốt từ đầu đến cuối cuộc khởi nghĩa, tư tưởng nhân nghĩa được đề cao.
- + Cuộc khởi nghĩa Lam Sơn có căn cứ kháng chiến.

- So sánh

+ Kháng chiến thời Lý, Trần là chiến tranh bảo vệ độc lập dân tộc. Khởi nghĩa Lam Sơn là giành lại độc lập từ tay nhà Minh.

Lập bảng thống kê các cuộc kháng chiến và khởi nghĩa chống ngoại xâm từ thế kỉ X đến thế kỉ XV

Lời giải Câu 1 (trang 100 sgk Lịch Sử 10):

STT	Tên cuộc kháng chiến và khởi nghĩa	Niên đại	Vương triều	Người lãnh đạo	Kết quả
1	Kháng chiến chống Tống thời Tiền Lê	Năm 981	Tiền Lê	Lê Hoàn	Thắng lợi
2	Kháng chiến chống Tống thời Lý	Năm 1077	Lý	Lý Thường Kiệt	Thắng lợi
3	3 lần kháng chiến chống Mông – Nguyên	Thế kỉ XIII	Trần	Vua Trần và các tướng lĩnh nhà Trần	Thắng lợi 3 lần
4	Chống Minh	1407	Hồ	Hồ Quý Ly	Thất bại
5	Khởi nghĩa Lam Sơn	1418-1427	Lê sơ	Lê Lợi	Thắng lợi

Phân tích sự khác nhau giữa hai cuộc kháng chiến chống Tống thời Lý và chống Mông - Nguyên thời Trần

Lời giải Câu 2 (trang 100 sgk Lịch Sử 10):

- Cuộc kháng chiến chống Tống thời Lý người chỉ huy không phải là vua mà là Thái úy Lý Thường Kiệt. Kháng chiến chống Mông – Nguyên thời Trần thường gắn liền với tên tuổi của các vua Trần và các tướng tài giỏi khác.

- Trong cuộc kháng chiến chống Tống thời Lý, Lý Thường Kiệt sử dụng nghệ thuật “tiên phát chế nhân”. Kháng chiến chống Mông – Nguyên thời Trần dùng thực hiện “vườn không nhà trống”.

- Trong cuộc kháng chiến chống Tống thời Lý, Lý Thường Kiệt sử dụng cách đánh về tinh thần làm cho địch hoang mang rồi đánh phủ đầu giành thắng lợi quyết định. Nhưng kháng chiến chống Mông – Nguyên thời Trần, ta phải đối phó với kẻ thù quá mạnh nên vua tôi nhà Trần sử dụng cách đánh lâu dài làm địch suy yếu rồi đánh đòn quyết định.

Nêu nguyên nhân thắng lợi và ý nghĩa lịch sử của cuộc khởi nghĩa lam sơn?

Lời giải Câu 3 (trang 100 sgk Lịch Sử 10):

- Do biết phát huy truyền thống đoàn kết toàn dân đánh giặc.
- Thu phục được lòng dân, được nhân dân ủng hộ.
- Sự lãnh đạo và nghệ thuật quân sự của người lãnh đạo, nổi bật vai trò của Lê Lợi và Nguyễn Trãi.
- Ý chí quyết tâm chiến đấu giành lại độc lập của nhân dân Đại Việt.